

"UKRAINIAN LABOR NEWS"  
Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n  
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,  
Winnipeg, Man.  
Subscription per year ..... \$4.00  
Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"  
Газета для робочого людю — виходить два рази на тиждень:  
В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Стіваришення "Українських Робітничих Вістей".  
Передплата на рік ..... \$4.00

Адреса:  
UKRAINIAN LABOR NEWS  
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Непоміщення в газеті рукописів не звертається, хіба що дописувачеві ви-  
разно зазначити, що бажає звороту своєї рукописи на саучай її непоміщен-  
ня та залучити поштову марку на її пересилку.

**ЛИСТ ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ СТОВ У.Р.Д.  
ДО РЕДАКТОРА "ФРІ ПРЕС"**

Вінніпег, 19 грудня 1923.

До редактора "Free Press Evening Bulletin".

Перечитавши Ваші статті з 17-го і 18-го ц. м. під наголовкам-  
ми "Судове пересудження в Порт Артурі вказує сильний комуні-  
стичний рух серед українців" а також "Українські радикали  
цікавитимуться значенням малого червоного шкільного буди-  
ночку" та зауваживши, що в них були подані фальшиві та бала-  
мутні заяви, просимо помістити цей лист в такім самим видім  
місці, даючи нам цим нагоду предлажити наше висвітлення  
справи перед загальною.

Стіваришення Український Робітничий Дім зістало зоргані-  
зоване на весні 1918 року і закорпоророване в Манітобі на  
підставі "Charitable Associations act" (закон про добродійні то-  
варства). Цілі і завдання Стіваришення Український Робіт-  
ничий Дім є наступні:

"Глекати духа братерства між членами Стіваришення і об-  
єднуватися або лугнитися з іншими подібними товариствами.

"Допомагати членам Стіваришення в случаях слабости, не-  
щасливих випадків або смерти при помочі датків, вкладок, по-  
жертвовань і оподатковань, а також їхнім сімействам, або вло-  
вам і сиротам оставшим по померших членах і іншим потребу-  
ючим помочі.

"Допомагати членам Стіваришення, а також і іншим особам  
фінансово при помочі жертвовань або позичок, або і в  
інший спосіб, коли даний член, або члени, або й інші особи  
потребуватимуть такої помочі.

"Допомагати емігрантам і опікуватися тут ними та дбати  
і забезпечувати їх та їхні сімейства, поки вони осядуться на пев-  
ному місці.

"Поширати інтереси і у всякий спосіб допомагати робітничій  
справі і взагалі допомагати робітникам в їхніх відносинах до  
роботодавців.

"Ширити як найдалше просвіту серед членства Стівари-  
шення.

"Устроювати публічні лекції, концерти, театральні вистави  
і т. д., словом глекати науку і штуку.

"Осноувати і вести школи для робітників і фермерів, віль-  
ні школи для їхніх дітей і курси для неграмотних.

"Осноувати і удержувати публічні бібліотеки.

"Мати в своєму власному, набувати і удержувати реально-  
сті і ріжного рода майно для ужитку і цілей Стіваришення, та  
взагалі вести всякі діла, які будуть потрібні для цілей Стівари-  
шення, але ніколи не займаючись торговлею."

В першій з Ваших статей Ви заявляєте, що членство Стівари-  
шення Український Робітничий Дім було набране з "роз-  
битої війною групи членів українського відділу Робітничої  
Партії".

Ми заявляємо, що така організація, як Робітничая Партія, не  
істнувала в часі організування і інкорпорування Стіваришення  
Український Робітничий Дім. Робітничая Партія зістала зоргані-  
зована в 1921 році, що є три роки після сформування Стівари-  
шення Український Робітничий Дім.

Порівнюючи конституції Стіваришення Український Робіт-  
ничий Дім з програмами політичних організацій і абсо-  
лютно нерозумним, так як ніяка секція конституції Стівари-  
шення Український Робітничий Дім, яка є подана повше і якої  
членство Стіваришення придержується, не говорить про ніяку  
політичну діяльність.

Ваша стаття говорить про якийсь тайний протокол з кон-  
венції, відбуті в днях 15.—18. січня 1923. Однак заявляємо,  
що Стіваришення Український Робітничий Дім ніколи не від-  
бувало ніяких тайних мітінгів або конвенцій і не друкувало ні-  
коли ані не держало ніяких тайних протоколів. Всяке полаго-  
дження справ і діловодство Екзекутивного Комітету, збори  
членів і з'їзди відбуваються відкрито і всі справоздання з них бу-  
ли друковані і відкрито розповсюджені серед членства Стівари-  
шення. Всякий член або чоловік, що бажає розслідити  
які небудь справи Стіваришення, має повну спроможу зроби-  
ти це.

Заклади, що удержувани Стіваришенням Український Робіт-  
ничий Дім школи вчать доктрину комунізму і революції, є абсо-  
лютно фальшиві, так як предмети, яких вчать в школах, є ли-  
ше: українська мова (читання і писання), граматика і літерату-  
ра, а також музика.

Фальшивою є також заява, що якийсь урядник Стіварише-  
ння Український Робітничий Дім зробив якусь заяву Вашому  
представникові, або кому іншому, що навчання дітей в шко-  
лах може мати яку небудь звяз з доктринами революції. І та  
частина Вашої статті, котра ніби-то має бути заявою "високо-  
го урядника У.Р.Д." і котра звучить: "Ми не вчимо дітей насиль-  
ної революції. Ми вчимо їх, що великі реформи в суспільнім  
устрою завжди були доконувані при помочі насильства. Це  
є історія. Як що діти закінчать з цього, що насильна револю-  
ція є неминуча, ми цьому не винні. Мусите винуватити за це  
історію", — є чистою вигадкою.

Цілковито неправдою є, що школи Стіваришення Україн-  
ський Робітничий Дім є вповні або частинно удержувані грошми  
совітського правительства Росії, і ми визнаємо Вашу газету,  
щоб вона доказала це дійсними фактами або в протинім слу-  
чаю, щоб відклікала свої заяви, так як ці школи є удержувані  
виключно фондами, пожертвованими членством Стіваришення  
або одержаними при помочі колект і доходів з представлень,  
концертів, репетовань галі і т. д.

Щодо перекладу справоздання зі З'їзду Стіваришення У-  
країнський Робітничий Дім, відбутого в Вінніпегу в січні 1923  
року, ми заявляємо, що цей переклад є неправильний і зроблен-  
ий з наміром викликання упередження публічної опінії і вла-  
стей проти Стіваришення.

Ми бажаємо зацитувати один фальшивий переклад серед  
многих інших, що уживане і справозданню слово "просвітний"  
є неправильно переложене на "класово-просвітний".

Хоч ми не хочемо забирати за багато місця у Вашій газеті,  
встали ми бажаємо вказати, що п. М. Попович не є учителем,  
що вчить в школі Українського Робітничого Дому, як також не  
є він секретарем ані членом Екзекутивного Комітету цього Стівари-  
шення. Учителем в школі Українського Робітничого Дому  
в Вінніпегу є особа з університетським образованием, яка не  
має абсолютної ніяких звязків з ніякою робітничою політично-  
ю організацією.

Цілковитою неправдою є, що якийсь "урядові рекорди і за-  
яви показують, що уживається майже тих самих підручників і  
метод навчання, що і в школах Совітської Росії".

Для Вашої інформації ми скажемо, що ці підручники були  
загально уживані в українських школах в Східній Галичині пер-  
ед війною і довго перед тим, заки повстали Радянські Репуб-  
лики. Ці книжки були передруковані тут "Українською Кни-  
гарнею", під ч. 850 Мейн стріт у Вінніпегу, з пропусненням о-  
повідань, поезій і ілюстрацій, відносячихся до правительства  
і правителів "старого краю", та є уживані майже у всіх укра-  
їнських школах в Канаді і Злучених Державах. Ваша стаття,  
що ці книжки проповідують політичні або економічні  
доктрини комунізму, є лишена всякої основи.

Український Робітничий Дім у Вінніпегу не є ані три ані  
двоповерховим будинком цього школа не є приміщення "на дру-  
гій поверсі", як сказано у Вашій газеті. Він є одноповерховим  
будинком з великою театральною салею. Неправдою є також,  
що в Укр. Робітничім Домі в Вінніпегу "є школа для стар-  
ших дітей, не підлягаючих законам відносно дітей, що не мають  
нагляду, яка функціонує від 2-ої до 4-ої по полудні". Нема  
одної школи в ніяким окрузі в Канаді, що займала би місце "регу-  
лярних просвітних заведень", і Ви є також фальшиво поінфор-  
мовані, що на Елмвуд і в Форт Рудж є школи, що мають який-  
небудь звязок зі Стіваришенням Український Робітничий Дім.

На закінчення ми бажаємо заявити, що це Стіваришення є  
братерською, запомоговою і просвітною інституцією, що обме-  
жує свою діяльність в рамках даного її правительством цієї  
провінції чартеру — всі інші цілі були-б, розуміється, ultra  
vires — і ми заявляємо, що нападати на нас в цій серії статей є  
несправедливо для Стіваришення, баламутство для загалу і дуже  
шкідливо для українського населення в цім краю.

Надіючись, що повшиші інформації ознайомлять Вас з  
правдивими фактами оскаржень, що були спрямовані проти нас  
Вашими інформаторами, та що нам буде дана та сама спромо-  
га вчлоститися на сторінках Вашої газети,

Остаємо з поважанням,  
Екзекутивний Комітет Стіваришення  
Український Робітничий Дім,  
Д. Лобай, секретар.

(Повиший лист, з пропусненням дати і додатим коротким  
брехливим вступом, був поміщений у "Фрі Прес" в формі но-  
винки в суботнішим пополуудневім виданню минушого тижня  
і в понеділковім ранішнім виданню цього тижня.)

**'МИРОЛЮБЦІ' І 'МИРОТВОРЦІ'.**

Ніхто не говорить так багато про мир, як буржуазія і ка-  
піталісти взагалі. Це велике слово не сходить з уст ситих  
дармоїдів і згадують вони його скрізь, де треба і не треба.  
— "Ми за мирне-спокійне життя" — "Ми мирні горожане"...

Так заявляють все капіталісти і їх прихильні — дрібно-  
буржуазні інтелігенті.

В братовій війні, в усіх погромах людського роду, в  
брутальних насильствах людей над людьми, буржуазія і ка-  
піталісти обвинувачують всіх і вся, тільки не себе! Тимчасом, не-  
має в світі двох думок, що головними виновниками всіх війн  
та заворушень є капіталісти, які примушують мільони людей  
йти ризикати ради конкуренції капіталу. Чужими, непознаними  
руками працюючих, вони вигрібають з грані печені каштані.

Але, коли ті самі працюючі доведені виснаженням ка-  
піталістів до крайности і домагаються належної нагороди за  
свою працю, щоб можна хоч трохи по людські жити — тоді  
самі капіталісти кричать про "бунт і неспокої" та спрова-  
джують проти робітників військо та гармати.

Велика світова війна минула, забравши мільони жертв,  
знищивши величезні простори землі і поробивши мільони лю-  
дей нуждарями та жебракками. Але цього не хоче знати ка-  
пітал. Капітал далі гострить біду зброю, виробляє трівайні гази  
на людей і гармати, та видає грубі мільони на удержування  
мущитрованого війська, а ризикуючи з тим горлає на кожному  
мушкеті про мир та мирне життя громадяни.

Це не таємниця, що навіть в зруйнованій, господарсько  
підупалій Європі, дрібні державки, що мають мільони безро-  
ботних та голодних робітників і селян, видають великанські  
сумами на армії та збройні запаси. Задовжуються по вуха, під-  
даються ще гірше, але узброюються.

Ось і тут, за широким океаном, далеко від Європи, не-  
встрельно-миротворцями Америка також незвичайно ширю зай-  
мається "миротворством". Недавно, президент Злучених Держ-  
ав Америки Куайлд заявив, що "на скріплення армії і флоти  
треба видати на цей рік 650 мільонів доларів".

А. Орган капіталістів "Нью Йорк Амерікан" додає: — "Вій-  
ськова сила, це запорука проти нападу з поза границь держа-  
ви і запорука проти руйнуючих неспокійів у внутрі держави".  
Що це значить? Значить те, що Злученим Державам по-  
трібно нових 650 мільонів доларів для підготовки до нових  
війн і для піддержання "порядку" у внутрі держави, себто для  
подавлення робітників, якщо вони осміляться домагати  
кращих умов праці.

І це найкращий доказ дійсного капіталістичного "миро-  
любства" і "миротворства".

К. Ц.

**ЗА НАШУ І ВАШУ СВОБОДУ!**

Під таким наголовком вичу-  
стися Комуністична Робітничая  
Партія Польщі відозву, в якій  
подає рішення П-го владу партії  
в справі національного шта-  
тання. На цьому місці подає-  
мо точний відпис цих рішень.

**I.**  
Польські власницькі класи,  
що топчуть традиції польської  
демократії, яка вважала буття і  
волю Польщі за боротьбою за ви-  
зволення всіх поневодених на-  
родів Європи, звязали долю  
національної незалежности з  
найменшими силами міжна-  
родної реакції. Для широких  
народних мас незалежність ма-  
ла бути запорукою суспільних  
реформ і розвитку демократи-  
чних свобод. Але всі владі, які  
мислили вони маси в хвилі  
повстання незалежної Польщі  
— обманули.

Польська буржуазія очере-  
дістнувала польської держави  
загарбування і зноблення  
мелюзької землі і народів,  
на ворожих відношеннях до всіх  
сусідніх народів і держав, Росії,  
України, Литви, Німеччини,  
Чехословакиї; на відданні  
Польщі під мілітарну і по-  
літичну команду Франції, на  
випробування природних ба-  
гатств краю закордонним спе-  
кулянтам.

Керманичі польської держа-  
ви розпочали своє правління  
збройним походом на револю-  
ційну Росію і Україну, поми-  
мо того, що радянський уряд  
зараз же після захоплення влади  
і кількі разів пініще про-  
голосив своє беззастовне визна-  
ння незалежности Польщі. Во-  
ни стремили до повстання ро-  
бітничо-селянської влади, хоч  
через те прокладали шлях до  
привернення царату, того за-  
жкятого ворога незалежности  
істнування Польщі.

Тепер, коаліційні капіталістів,  
або і багатих селян, пра-  
влячих в Польщі, готуються до  
повпнення нових алочних над  
польським народом. Вона хоче  
вдхнути його до нової війни, на  
цей раз вже проти надзобної  
пролетарської революції в Ні-  
меччині.

Вони хотять зробиати з Поль-  
щі мур, відділюючий револю-  
ційну Німеччину від робітничо-  
селянських радянських респуб-  
лік, хотять блокадею, загари-  
ванням німечьких земель, ору-  
жкою інтервенцією вквітчи-  
ти перемогу німечької і міжна-  
родній контрреволюції, яка о-  
пієла з цілюю-єнлюю аперте-  
ся проти самої Польщі. В той  
спосіб реакційна і контррево-  
люційна держава політика  
теперішніє правительва Поль-  
щі, приготує зруб для її не-  
залежного істнування.

З'їзд Комуністичної Робіт-  
ничої Партії Польщі (К.Р.П.П.)  
перестерігав працюючі маси  
Польщі перед тою політичною  
власницьких класе, яка веде  
польську державу шпую крови  
і гідности робітничо-селянсько-  
го населення до катастрофи.

Запобіження в крови або замо-  
рення голодом німечької рево-  
люції означає не тільки побіду  
реакції, поневолення робітника  
і селянина, але також воскрес-  
нення двох заборонних сил, ка-  
пітерської і царської, а тим са-  
мим загрозю нових поділів  
Польщі.

Кожда крайина крови робіт-  
ника і селянина, пролята у  
війні проти революційної Ні-  
меччини чи революційної Росії,  
буде алочним супротив най-  
жшттейшій інтересів поль-  
ського народу.

Тревала незалежність Поль-  
щі є можлива тільки підчас  
влади робітників і селян, тіль-  
ки в союзі з робітничо-селян-  
ськими республіками Росії, Ні-  
меччини і інших сусідніх на-  
родів. Лиш побідоносна рево-  
люція в Німеччині усуне раз  
на завжди небезпеку знищення  
Польщі через буржуазну Ні-  
меччину. Тільки диктатура  
пролетаріяту в Росії забезпе-  
чує перед поворотом царату.  
Тільки нарешті робітничо-селян-  
ська влада в Польщі гаран-  
тує народам Росії, Німеччини  
і сусідніх народів, що мають  
в особі Польщі не ворога і ра-  
бівника, але брата від молота  
і пуга. Польща найде непу-  
рному підставу своєї незале-  
жности лиш в рамках Ро-  
бітничо-Селянських Злучених  
Держав Європи.

**ПОЛЬЩА ДУСИТЬСЯ.**

(Кореспонденція до "Укр. Роб. Ві-  
стей" з Галичини)

Коди я писав недавно про  
невідрадный стан в Польщі —  
то не прочував, що так скоро  
пічне ціла державна шляхет-  
сько-буржуазна машинерія роз-  
літатися. Нині не минує ще  
тиждень — а положення стало  
таке катастрофічне, що з нього  
ніхто не находить ратунку.

Перш усього економічне по-  
ложення стало ще більше не-  
винисиме. Долар платиться  
уже 5 мільонів польських ма-  
рок, але це теж нічо не по-  
магає навіть для тих, що змогли  
би роздобути доларів, бо до-  
ржування величезної армії за-  
ціну більшої половини держав-  
них прибутків, швінчить всі де-  
мократичні свободи, веде до  
чизмраз більшого утиску і поль-  
ських народних мас. Польський  
робітник не спроможеться ви-  
зволитися з ярма польського і  
міжнародного капіталу, доки  
помагатиме польській буржуа-  
зії шпити визвольні змагання  
підбитих народів.

Польський селянин не вприв-  
землі з рук поміщиків, доки не  
впаде влада поміщиків на зем-  
лях українських і білоруських,  
змінююча їх силу в державі.

Прецююча польська інтеліген-  
ція, наколи хоче служити не  
польській буржуазії але Поль-  
щі, мусить арозуміти, що нема  
нішого фундаменту для трив-  
кої незалежности польського  
народу, як перемога пролетар-  
ської революції в Європі в імя  
квітців, вишесанх на старих  
визвольних прапорах, "за на-  
шу і за вашу свободу!" —  
"вільні з вільними, рівні з  
рівними".

Польський уряд сам обчи-  
слав зріст доржжів від 16. до  
30. листопада на 53.67%, а по  
правді є вона більша і зростає  
з кождою годиною.

Ратунку нема ні звідки. По-  
значки дати ніхто не хоче. От-  
же Польща випроуде що тіль-  
ки може, та накладає що раз  
більші податки, які платять  
бідаки, бо багаті, що мають в  
руках владу все викручуються  
від плачення.

Від 1. січня 1924. мається  
перевати так зв. "валориза-  
ція" залізничної, пошти і т. д.  
Це значить, що мається повернути  
до ціни передвоєної. Отже,  
коди залізничний білет кошту-  
вав перед війною 10 кор, або 2  
долари, то від 1. січня він буде  
коштувати тільки, кільки за  
долар будеться платити на  
біражі.

Це піднесе доржжю і на на-  
селення видастесь присуд го-  
лодової смерти.

Каркобачні проекті поль-  
ських міністрів фінансів —  
(що місяця инший міністер)  
боятсь чужі і свої. От не-  
давно повтікали з Польщі фінан-  
сові дорадники Англії і Фран-  
ції. Тепер урядові газети до-  
носять, що і фінансова рада  
розлітається, та що з неї у-  
ступає навіть і був — міністер  
фінансів Міхальскі.

Звідносини в Польщі такі, що  
тут нічо не помагає. Теперіш-  
ний уряд давить головою ро-  
бітничий рух. Професійні а на-  
віть освітні робітничі органі-  
зації розвізуює і замикане.

У Львові замкнено і завіше-  
но діяльність, тав. "Воля", яка  
істнувала вже 20 років. Так са-  
мо завішено діяльність "Сою-  
зу рільних робітників", який  
теж істнував ще від 1920 року.  
Варшавське міністерство ре-  
курсе відкинуло.

Те-ж саме робиться і з дру-  
гими освітними організаціями  
а навіть школами. Тепер саме  
замикане польський уряд укра-  
їнські приватні школи, за те,  
що Українці не згодились пре-  
емінити їх на польській. Досі  
замкнено всі українські приват-  
ні школи в Дрогобичі, Ко-  
пичинях, Радехові і Золочеві.

Кодиб національні меншости  
а-головою Українці і Жиди за-  
мисли жербати ласки у поль-  
ської буржуазії, пішли з рево-  
люційним пролетарським ру-  
хом — тоді-б відносини були  
кращі.

Пролетарія і соціально ре-  
волюція виведуть і польський  
пролетарія і поневолені Поль-  
щого народи — на шлях волі і  
кращого життя.

Буржуазна Польща конає і  
ні нічо вже не всіля вратувати.  
Ір.

5. XII. 1923.

**НОВІ КНИЖКИ! -- НОВІ КНИЖКИ!**

Товариші! Памятайте, що в свідомости наша сила,  
а свідомість здобувається з книжок. Кожний робітник  
виннен збільшити свою бібліотеку і свідомість слідує-  
чим новими книжками:

**ЩО ТАКЕ ВСЕСВІТНИЙ СОЮЗ РОБІТНИКІВ** —  
обнімає 80 сторін друку, ціна лише ..... 20 ц.

**ПОРАДИНИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ** — написав О.  
Синявський; 110 сторін друку, ціна ..... 35 ц.

**ЧЕРВОНА ЗОРЯ (утопія)** — написав А. Богданов;  
150 сторін друку, ціна ..... 25 ц.

Замовлення разом з грішми слати до:  
**UKRAINIAN LABOR NEWS**  
Cor. Pritchard & McGregor Sts., — — Winnipeg, Man.